

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. spalio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Prieglobsčio politika – Leidimas gyventi šalyje, išduotas trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis – Direktyva 2004/81/EB – 6 straipsnis – Taikymo sritis – Trečiosios šalies pilietis, teigiantis buvęs nusikalstamos veikos, susijusios su prekyba žmonėmis, auka – Galimybė pasinaudoti apsvarstymo laikotarpiu, numatytu šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje – Draudimas vykdyti išsiuntimo iš šalies nurodymą – Sąvoka – Apimtis – Šio apsvarstymo laikotarpio skaičiavimas – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai – Perdavimas valstybei narei, atsakingai už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą“

Byloje C-66/21

dėl *Rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai) 2021 m. sausio 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2021 m. sausio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

O. T. E.

prieš

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai L. S. Rossi (pranešėja), J.-C. Bonichot, S. Rodin ir O. Spineanu-Matei,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: nyderlandų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir P. Huurnink,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir F. Wilman,

susipažinęs su 2022 m. birželio 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis (OL L 261, 2004, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 69), 6 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Nigerijos piliečio O. T. E. ir *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai, toliau – valstybės sekretorius) ginčą dėl to, kad šis neišnagrinėjęs atmetė pareiškėjo pagrindinėje byloje pateiktą prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl suteikto prieglobsčio, motyvuodamas tuo, kad už šio prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė yra Italijos Respublika.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/81

- 3 Direktyvos 2004/81 2, 4 ir 9–11 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
  - „(2) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. savo specialiajame posėdyje Tampere Europos Vadovų Taryba išreiškė savo ryžtą pažaboti nelegalią imigraciją ties jos ištakomis, pvz., persekiojant tuos, kurie užsiima prekyba žmonėmis ir ekonominiu migrantų išnaudojimu. Ji paragino valstybes nares sutelkti savo pastangas į nusikalstamų tinklų aptikimą ir išardymą, apsaugant aukų teises.
- <...>
- (4) Ši direktyva nesumažina pabėgėliams, subsidiarinės apsaugos gavėjams ir tarptautinės apsaugos pagal tarptautinius pabėgėlių teisės aktus siekiantiems asmenims suteikiamos apsaugos ir neprieštarauja kitiems žmogaus teisių dokumentams.

<...>

- (9) Ši direktyva įveda leidimo gyventi šalyje leidimą, skirtą prekybos žmonėmis aukoms arba, jei valstybė narė nusprendžia išplėsti šios direktyvos taikymo sritį ir taikyti ją trečiųjų šalių piliečiams, kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus ir kuriems leidimas gyventi šalyje suteikia pakankamą paskatą bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, įtraukiant tam tikras sąlygas apsaugoti nuo piktnaudžiavimo.
- (10) Tuo tikslu būtina nustatyti leidimo gyventi šalyje išdavimo kriterijus, pasilikimo sąlygas ir nepratęsimo bei panaikinimo pagrindus. Pasilikimo šalyje teisė pagal šią direktyvą yra saistoma sąlygų ir yra laikino pobūdžio.
- (11) Atitinkami trečiosios šalies piliečiai turėtų būti informuojami apie galimybę gauti šį leidimą gyventi šalyje ir jiems turi būti suteiktas laikotarpis jų pozicijai pareikšti. Tai turėtų padėti jiems priimti gerai motyvuotą sprendimą bendradarbiauti ar nebendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, kurios gali būti policija, prokuratūros ir teismo institucijos (atsižvelgiant į pavojų, kurį tai gali sukelti), kad jie bendradarbiautų laisva valia, taigi veiksmingiau.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – apibrėžti ribotos trukmės, susijusios su atitinkamų nacionalinių nagrinėjimų trukme, leidimų gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie bendradarbiauja kovojant prieš prekybą žmonėmis arba prieš nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, reikalavimus.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- d) „išsiuntimo iš šalies nurodymo vykdymo užtikrinimo priemonė“ – tai bet kokia priemonė, kurios valstybė narė imasi kompetentingų institucijų sprendimo, nurodančio išsiųsti iš šalies trečiosios šalies pilietį, vykdymui užtikrinti;
- e) „leidimas gyventi šalyje“ – tai bet koks valstybės narės suteiktas leidimas, leidžiantis šioje direktyvoje nurodytus reikalavimus atitinkančiam trečiosios šalies piliečiui teisėtai apsigyventi jos teritorijoje;

<...>“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės taiko šią direktyvą trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra ar buvo su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukos, net jei jie nelegaliai pateko į valstybių narių teritoriją.“

7 Direktyvos 2004/81 5 straipsnio pirma pastraipa suformuluota taip:

„Kai valstybių narių kompetentingos institucijos mano, kad trečiosios šalies pilietis gali patekti į šios direktyvos taikymo sritį, jos informuoja atitinkamą asmenį apie galimybes, kurias suteikia ši direktyva.“

8 Šios direktyvos 6 straipsnyje „Apsvarstymo laikotarpis“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamiems trečiųjų šalių piliečiams būtų suteiktas apsvartymo laikotarpis, per kurį jie galėtų atsigauti ir išvengti nusikaltimų vykdytojų įtakos, kad galėtų priimti motyvuotą sprendimą, ar bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis.

Pirmoje pastraipoje nurodyto laikotarpio trukmė ir pradžia nustatomos pagal nacionalin[ės] teisės aktus.

2. Per apsvartymo laikotarpį ir laukdami kompetentingų institucijų sprendimo atitinkami trečiųjų šalių piliečiai gauna 7 straipsnyje nurodytą priežiūrą ir prieš juos negali būti įvykdytas joks išsiuntimo iš šalies nurodymas.

3. Apsvarstymo laikotarpis nesuteikia teisės gyventi šalyje pagal šią direktyvą.

4. Valstybė narė bet kada gali nutraukti apsvartymo laikotarpį, jei kompetentingos institucijos nustato, kad atitinkamas asmuo aktyviai, savanoriškai ir jo/jos iniciatyva atnaujino ryšį su 2 straipsnio b ir c punktuose nurodytų nusikaltimų vykdytojais arba dėl viešosios tvarkos ir nacionalinio saugumo apsaugos.“

9 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Priežiūra prieš suteikiant leidimą gyventi šalyje“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamiems trečiųjų šalių piliečiams, kurie neturi pakankamai lėšų, būtų suteiktas pragyvenimo lygis, užtikrinantis jų pragyvenimą ir neatidėliotinos medicinos pagalbos suteikimą. Jos turi atsiliepti į specialius pažeidžiamiausių žmonių poreikius, įskaitant tam tikrais atvejais ir numatytą nacionaliniuose teisės aktuose psichologinę pagalbą.

2. Valstybės narės pagal nacionalin[ės] teisės aktus turi tinkamai atsižvelgti į atitinkamų trečiųjų šalių piliečių saugumo ir apsaugos poreikius taikant šią direktyvą.

<...>“

10 Tos pačios direktyvos 8 straipsnio „Leidimo gyventi išdavimas ir pratęsimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Pasibaigus apsvartymo laikotarpiui arba anksčiau, jei kompetentingos institucijos mano, kad atitinkamas trečiosios šalies pilietis jau įvykdė b punkte nustatytus kriterijus, valstybės narės išnagrinėja:

- a) galimybes, kurias jo/jos pasilikimo jos teritorijoje pratęsimas teikia tyrimams ar teisminiams nagrinėjimams; ir
- b) ar jis/ji parodė aiškius ketinimus bendradarbiauti; ir
- c) ar jis/ji nutraukė visus ryšius su įtariamaisiais įvykdžius veiksmus, kurie gali būti priskiriami prie 2 straipsnio b ir c punktuose nurodytų nusikaltimų.“

Reglamentas „Dublinas III“

11 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109), nuo 2013 m. liepos 18 d. buvo panaikintas ir pakeistas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31) (toliau – reglamentas „Dublinas III“).

12 Reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą (toliau – atsakinga valstybė narė), nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

13 Šio reglamento 21 straipsnio „Prašymo perimti savo žinion pateikimas“ 1 dalyje numatyta:

„Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir joku būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion.“

Nepaisant pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje „Eurodac“ lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal [2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos] [r]eglamento (ES) Nr. 603/2013 [dėl Eurodac sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą Nr. 604/2013, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su Eurodac sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1)] 14 straipsnį, prašymas siunčiamas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei, kurioje prašymas buvo pateiktas.“

14 Reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei prašoma valstybė narė sutinka prašytoją arba kitą 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, prašančioji valstybė narė praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį atsakingai valstybei narei ir atitinkamais atvejais jo tarptautinės apsaugos prašymo nenagrinėjimą.“

15 Šio reglamento 27 straipsnyje „Teisės gynimo priemonės“ numatyta:

1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

2. Valstybės narės numato pagrįstą laiko tarpą, per kurį atitinkamas asmuo gali įgyvendinti teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 1 dalį.

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

- a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba
- b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, arba
- c) atitinkamam asmeniui suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas.
<...>

16 Šio reglamento 29 straipsnyje numatyta:

„1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

<...>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

<...>

Direktyva 2001/40/EB

17 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyvos 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo (OL L 149, 2001, p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 107) 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nepažeidžiant išipareigojimų, kylančių iš 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos [K]onvencijos [dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laisvniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9)] <...> 23 straipsnio ir dėl 96 straipsnio taikymo, šios direktyvos tikslas – sudaryti sąlygas, kad būtų pripažintas vienos valstybės narės, toliau vadinamos „sprendimą priiman[čia] valstyb[e] nar[e]“, kompetentingos institucijos priimtas sprendimas dėl trečiosios šalies

piliečio, esančio kitos valstybės narės, toliau vadinamos „sprendimą vykdan[čia] valstyb[e] nar[e]“, teritorijoje, išsiuntimo.“

18 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

b) „sprendimas dėl išsiuntimo“ – tai kiekvienas sprendimą priimančios valstybės narės kompetentingos administracinės institucijos priimtas sprendimas, kuriuo nutariama išsiųsti;

<...>“

Direktyva 2004/38/EB

19 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46), 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Prieš priimdama sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], ar visuomenės saugumo priežasčių, priimančioji valstybė narė turi atsižvelgti į tai, kiek ilgai atitinkamas asmuo gyveno jos teritorijoje, į jo amžių, sveikatos būklę, šeimyninę ir ekonominę padėtį, socialinę ir kultūrinę integraciją priimančiojoje valstybėje narėje ir jo sąsajas su kilmės šalimi.

2. Priimančioji valstybė narė negali priimti išsiuntimo iš šalies sprendimo prieš Sąjungos piliečius ar jų šeimos narius, neatsižvelgiant į pilietybę, kurie turi nuolatinio gyvenimo jos teritorijoje teisę, išskyrus rimtas valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežastis.“

Nyderlandų teisė

20 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2000 m. lapkričio 23 d. *Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000)* (Įstatymas dėl bendros Užsieniečių įstatymo peržiūros (2000 m. Užsieniečių įstatymas)) (*Stb.*, Nr. 496, 2000, toliau – Užsieniečių įstatymas) 8 straipsnyje nustatyta:

„Užsienietis turi teisę teisėtai gyventi Nyderlanduose tik:

<...>

k) laikotarpiu, per kurį ministras leidžia jam pateikti skundą dėl *Wetboek van Strafrecht* [(Baudžiamasis kodeksas)] 273f straipsnio [kuriame reglamentuojama prekyba žmonėmis] pažeidimo.“

- 21 Užsieniečių įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje patikslinta, kad prašymas išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje nenagrinėjamas, jeigu pagal reglamentą „Dublinas III“ nustatyta, kad už prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė.
- 22 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Vreemdelingencirculaire 2000* (2000 m. Aplinkraštis dėl užsieniečių, toliau – Aplinkraštis dėl užsieniečių) B8/3.1 skirsnys, be kita ko, numatyta:

„*Koninklijke Marechaussee* [(žandarmerija, Nyderlandai, toliau – *KMar*)] vadas turi tokius pačius įgaliojimus kaip ir nacionalinės policijos viršininkas, jei yra prekybos žmonėmis požymių, kiek tai susiję su užsieniečiu. <...>

Immigratie- en Naturalisatiedienst [(Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba, Nyderlandai, toliau – IND)] išskiria tris teisę gyventi šalyje apimančias situacijas, kiek tai susiję su prekybos žmonėmis aukų ir apie nusikalstamą veiką pranešusių liudytojų teise laikinai gyventi šalyje:

- 1) apsvarstymo laikotarpis prekybos žmonėmis aukoms;
- 2) leidimas gyventi šalyje prekybos žmonėmis aukoms; ir
- 3) leidimas gyventi šalyje apie nusikalstamą veiką pranešusiems liudytojams.

1. Apsvarstymo laikotarpis

Pagal Užsieniečių įstatymo 8 straipsnio k punktą tariamoms prekybos žmonėmis aukoms suteikiamas ne ilgesnis kaip trijų mėnesių apsvarstymo laikotarpis, per kurį jos turi nuspręsti, ar nori pateikti skundą dėl prekybos žmonėmis arba kitaip bendradarbiauti renkant informaciją ar atliekant baudžiamąjį tyrimą dėl asmens, įtariamo prekyba žmonėmis, arba nagrinėjant to asmens bylą iš esmės, ar nori to atsisakyti.

Policija arba *KMar* suteikia tariamai aukai apsvarstymo laikotarpį, jei yra bent menkiausias prekybos žmonėmis požymis ir (arba) įsikišus *Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid* (Socialinių reikalų ir įdarbinimo inspekcija, Nyderlandai) <...>

Per apsvarstymo laikotarpį IND sustabdo tariamos prekybos žmonėmis aukos perdavimą už Nyderlandų teritorijos ribų.

Apsvarstymo laikotarpis suteikiamas tik vieną kartą ir negali būti pratęstas.

Apsvarstymo laikotarpis suteikiamas tik neteisėtai Nyderlanduose esantiems užsieniečiams, kurie:

- yra arba buvo Baudžiamojo kodekso 273f straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos aukos,
- Nyderlanduose dar nebuvo Baudžiamojo kodekso 273f straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos aukos, bet galimai yra prekybos žmonėmis aukos, arba
- nepateko į Nyderlandų teritoriją, tačiau galimai yra prekybos žmonėmis aukos, turint omenyje, kad *KMar*, prireikus pasikonsultavusi su prokuratūra, suteikia apsvarstymo laikotarpį, jei yra bent menkiausias prekybos žmonėmis požymis.

Apsvarstymo laikotarpis nesuteikiamas apie prekybą žmonėmis pranešusiems liudytojams.

IND suteikia apsvaistymo laikotarpį užsieniečiams, sulaikytiems tik gavus prokuratūros, policijos ar *KMar* sutikimą.

Per apsvaistymo laikotarpį tariama auka kartą per mėnesį turi atvykti į regioninį policijos arba *KMar* padalinį, kuriam ji buvo priskirta administracine tvarka.

Apsvarstymo laikotarpis baigiasi, kai:

- policija arba *KMar* konstatuoja, kad per apsvaistymo laikotarpį tariama auka išvyko į „nežinomą paskirties vietą“,
- per apsvaistymo laikotarpį tariama auka praneša, kad atsisako pateikti skundą arba kitaip bendradarbiauti renkant informaciją ar atliekant baudžiamąjį tyrimą dėl asmens, įtariamo prekyba žmonėmis, arba nagrinėjant to asmens bylą iš esmės,
- tariama auka pateikė skundą dėl prekybos žmonėmis ir pasirašė protokolą arba bendradarbiavo renkant informaciją ar atliekant baudžiamąjį tyrimą dėl asmens, įtariamo prekyba žmonėmis, arba nagrinėjant to asmens bylą iš esmės, arba
- tariama auka pateikia prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje (kitu nei šioje dalyje nurodytu pagrindu).

Pasibaigus apsvaistymo laikotarpiui, IND atšaukia asmens perdavimo sustabdymą.“

Faktinės aplinkybės pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

- 23 Jau pateikęs tris prieglobsčio prašymus Italijoje ir papildomą prieglobsčio prašymą Belgijoje, 2019 m. balandžio 26 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje, Nigerijos pilietis, pateikė prieglobsčio prašymą Nyderlanduose.
- 24 2019 m. birželio 3 d. Nyderlandų Karalystė pateikė Italijos Respublikai prašymą atsiimti suinteresuotąjį asmenį, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą. 2019 m. birželio 13 d. Italijos Respublika sutiko atsiimti šį asmenį.
- 25 2019 m. liepos 18 d. valstybės sekretorius informavo pareiškėją pagrindinėje byloje apie ketinimą atmesti prieglobsčio prašymą jo nenagrinėjus, nes pagal reglamentą „Dublinas III“ Italijos Respublika yra už jo prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė.
- 26 2019 m. liepos 30 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje nurodė, kad Italijoje buvo prekybos žmonėmis auka ir Nyderlandų priėmimo centre atpažino vieną iš šios nusikalstamos veikos vykdytojų. Šiuo klausimu jį apklausė užsieniečių policija.
- 27 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimu valstybės sekretorius atsisakė nagrinėti pareiškėjo pagrindinėje byloje prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl suteikto prieglobsčio, motyvuodamas tuo, kad pagal reglamentą „Dublinas III“ atsakinga valstybė narė yra Italijos Respublika. Šiuo sprendimu valstybės sekretorius nurodė perduoti pareiškėją pagrindinėje byloje Italijai.

- 28 2019 m. spalio 3 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje pateikė skundą Nyderlandų valdžios institucijoms, motyvuodamas tuo, kad jis buvo prekybos žmonėmis auka.
- 29 Remiantis Teisingumo Teismui pateikta bylos medžiaga, po atlikto nagrinėjimo prokuratūra padarė išvadą, kad Nyderlanduose nėra įrodymų, patvirtinančių pareiškėjo pagrindinėje byloje pateiktą skundą. Kadangi pareiškėjo pagrindinėje byloje bendradarbiavimas atliekant baudžiamąjį tyrimą Nyderlanduose nebuvo būtinas, jo skundo nagrinėjimas buvo nutrauktas.
- 30 Pareiškėjas pagrindinėje byloje apskundė 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Jis, be kita ko, teigia, kad šis sprendimas yra neteisėtas, nes pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnį jam turėjo būti suteiktas apsvartymo laikotarpis.
- 31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, reikia atsakyti į klausimus, ar kuriuo nors momentu po 2019 m. liepos 30 d. pareiškėjui pagrindinėje byloje turėjo būti suteiktas Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatytas apsvartymo laikotarpis, ir, jei taip, ar valstybės sekretorius, nors šis apsvartymo laikotarpis nebuvo suteiktas, galėjo imtis priemonių, kad parengtų pareiškėjo pagrindinėje byloje išsiuntimą iš Nyderlandų teritorijos, ir ar 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimas laikytinas išsiuntimo iš šalies nurodymu, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalį. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kokių pasekmių turėtų kilti dėl tos aplinkybės, kad, išskyrus Aplinkkraštyje dėl užsieniečių nurodytą informaciją, Nyderlandų teisėje nenustatyta nei minėto apsvartymo laikotarpio trukmės, nei jo pradžios, taigi Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalis nebuvo perkelta į nacionalinę teisę.
- 32 Šiomis aplinkybėmis *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. a) Ar, atsižvelgiant į tai, kad Nyderlandų Karalystė pagal nacionalinės teisės aktus nenustatė [Direktyvos 2004/81] 6 straipsnio 1 dalyje numatyto apsvartymo laikotarpio pradžios, šią teisės normą reikia aiškinti taip, kad apsvartymo laikotarpis *ipso jure* prasideda nuo momento, kai trečiosios šalies pilietis Nyderlandų institucijoms praneša apie prekybą žmonėmis?
- b) Ar, atsižvelgiant į tai, kad Nyderlandų Karalystė pagal nacionalinės teisės aktus nenustatė [Direktyvos 2004/81] 6 straipsnio 1 dalyje numatyto apsvartymo laikotarpio trukmės, šią teisės normą reikia aiškinti taip, kad apsvartymo laikotarpis *ipso jure* baigiasi tuomet, kai trečiosios šalies pilietis pateikia pareiškimą dėl prekybos žmonėmis arba nurodo, kad atsisako jį pateikti?
2. Ar „išsiuntimo iš šalies nurodymais“, kaip jie suprantami pagal [Direktyvos 2004/81] 6 straipsnio 2 dalį, taip pat turi būti laikomos priemonės, kuriomis siekiama trečiosios šalies pilietį išsiųsti iš vienos valstybės narės teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją?
3. a) Ar pagal [Direktyvos 2004/81] 6 straipsnio 2 dalį draudžiama per šio straipsnio 1 dalyje numatytą apsvartymo laikotarpį priimti sprendimą dėl perdavimo?
- b) Ar pagal [Direktyvos 2004/81] 6 straipsnio 2 dalį draudžiama jau priimtą sprendimą dėl perdavimo per šio straipsnio 1 dalyje numatytą apsvartymo laikotarpį vykdyti arba ruošti jį vykdyti?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą

Dėl priimtinum

- 33 Čekijos ir Nyderlandų vyriausybės abejoja prejudicinių klausimų svarba ginčui pagrindinėje byloje išspręsti.
- 34 Čekijos vyriausybės teigimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašomas Direktyvos 2004/81 6 straipsnio išaiškinimas akivaizdžiai nesusijęs su pareiškėjo pagrindinėje byloje situacija. Viena vertus, jis tik teigia buvęs su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka, o pagal Direktyvos 2004/81 3 straipsnį ši direktyva taikoma tik trečiųjų šalių piliečiams, „kurie yra ar buvo“ tokių nusikaltimų aukos. Kita vertus, Čekijos vyriausybė pažymi, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, jog kompetentingos valdžios institucijos būtų nagrinėjusios, ar pareiškėjas pagrindinėje byloje patenka į Direktyvos 2004/81 taikymo sritį pagal šios direktyvos 5 straipsnio pirmą pastraipą.
- 35 Nyderlandų vyriausybė savo ruožtu teigia, kad šios direktyvos 6 straipsnis netaikomas trečiosios šalies piliečiui, kuris, kaip pareiškėjas pagrindinėje byloje, teisėtai gyvena atitinkamos valstybės narės teritorijoje kaip tarptautinės apsaugos prašytojas.
- 36 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumas Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 59 ir 61 punktai ir 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Liuksemburgo valstybė (Informacija apie mokesčių mokėtojų grupę)*, C-437/19, EU:C:2021:953, 81 punktas).
- 37 Siekiant pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės aktų išaiškinimą, būtina, kad šis teismas aprašytų faktinį ir teisinį pagrindą, su kuriuo susiję jo pateikiami klausimai, arba bent paaiškintų faktines aplinkybes, kuriomis jie grindžiami. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti nurodytos tikslios priežastys, dėl kurių nacionalinis teismas kelia Sąjungos teisės aiškinimo klausimus ir mano, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą (2022 m. kovo 10 d. Sprendimo *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Visavertis sveikatos draudimas)*, C-247/20, EU:C:2022:177, 75 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 38 Nagrinėjamu atveju prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš esmės pateiktas siekiant išsiaiškinti, ar nuo to momento, kai pareiškėjas pagrindinėje byloje, Nigerijos pilietis, pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose, o prieš tai pateikęs tokius prašymus Italijoje ir Belgijoje, Nyderlandų valdžios institucijoms pareiškė buvęs su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka Italijoje ir Nyderlanduose, šios institucijos turėjo jam suteikti Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvaistymo laikotarpį ir tik tada teisėtai galėjo būti priimtas 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimas perduoti jį į Italijos Respublikai pagal reglamentą „Dublinas III“; prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar šis sprendimas turi būti kvalifikuojamas kaip „išsiuntimo iš šalies nurodymas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalį.

- 39 Vadinas, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašoma atsakyti į klausimą, ar pagrindinėje byloje Nyderlandų valdžios institucijos pažeidė Direktyvos 2004/81 6 straipsnį, nes atsisakė pareiškėjui pagrindinėje byloje pagal ją suteikti garantijas, visiškai nepanašu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas akivaizdžiai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku.
- 40 Tokiomis aplinkybėmis Nyderlandų ir Čekijos vyriausybės prieštaravimai, grindžiami Direktyvos 2004/81 6 straipsnio netaikymu pagrindinėje byloje, sietini ne su prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumu, o su pateiktų klausimų nagrinėjimu iš esmės (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 19 d. Sprendimo „*Agro In 2001*“, C-234/18, EU:C:2020:221, 44 punktą ir 2021 m. spalio 28 d. Sprendimo *Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo*, C-319/19, EU:C:2021:883, 25 punktą).
- 41 Taigi prašymas priimti prejudicinį sprendimą priimtinas.

Dėl esmės

- 42 Dėl prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktų klausimų nagrinėjimo eiliškumo pažymėtina, kad pirmiausia reikia atsakyti į antrąjį klausimą, pateiktą dėl sąvokos „išsiuntimo iš šalies nurodymas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalį, išaiškinimo ir dėl to, ar ši sąvoka apima sprendimą, kuriuo valstybė narė pagal reglamentą „Dublinas III“ perduoda trečiosios šalies pilietį į kitą valstybę narę. Toliau reikia atsakyti į trečiąjį klausimą, kuriuo šis teismas siekia išsiaiškinti Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalyje numatyto draudimo apimtį. Galiausiai reikia nagrinėti pirmąjį klausimą, kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo atsakyti dėl šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyto apsvarstymo laikotarpio skaičiavimo taisyklių.

Dėl antrojo klausimo

– Pirminės pastabos

- 43 Prieš pradėdant nagrinėti antrąjį klausimą, pirma, reikia atsakyti į Čekijos vyriausybės argumentą, nurodytą šio sprendimo 34 punkte, kad iš esmės Direktyvos 2004/81 6 straipsnyje nustatytas apsvarstymo laikotarpis neturi būti taikomas trečiosios šalies piliečiui, kuris tik teigia buvęs su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka.
- 44 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2004/81 1 straipsnį ja siekiama apibrėžti leidimų laikinai gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie bendradarbiauja kovojant prieš prekybą žmonėmis arba prieš nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, reikalavimus.
- 45 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybės narės taiko šią direktyvą trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra ar buvo su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukos, net jei nelegaliai pateko į valstybių narių teritoriją.

- 46 Šios direktyvos 5 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta nacionalinių kompetentingų institucijų pareiga informuoti trečiųjų šalių piliečius apie šioje direktyvoje numatytas garantijas, kai jos mano, kad jie „gali patekti į šios direktyvos taikymo sritį“. Pagal Direktyvos 2004/81 11 konstatuojamąją dalį tarp šių garantijų yra teisė pasinaudoti šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatytu apsvartymo laikotarpiu.
- 47 Remiantis šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi, šio apsvartymo laikotarpio tikslas yra užtikrinti, kad atitinkami trečiųjų šalių piliečiai galėtų atsigauti ir išvengti nusikaltimų, kurių aukos jie buvo ar yra, vykdytojų įtakos, kad galėtų priimti motyvuotą sprendimą, ar bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis.
- 48 Šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad per apsvartymo laikotarpį ir laukdami kompetentingų institucijų sprendimo atitinkami trečiųjų šalių piliečiai gauna jos 7 straipsnyje nurodytą priežiūrą ir prieš juos negali būti įvykdytas joks išsiuntimo iš šalies nurodymas.
- 49 Patikslinant, kad priemonės, kuriomis gali pasinaudoti šie trečiųjų šalių piliečiai per apsvartymo laikotarpį, taikomos „lauk[iant] kompetentingų institucijų sprendimo“, Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalyje netiesiogiai daroma nuoroda į šios direktyvos 8 straipsnį, pagal kurį šiems piliečiams leidimas gyventi šalyje tam tikromis sąlygomis gali būti išduotas pasibaigus apsvartymo laikotarpiui arba anksčiau. Iš šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalies, ypač iš jos c punkto, matyti, jog tam, kad būtų suteikta tokia teisė gyventi šalyje, nebūtina įrodyti, kad šie piliečiai yra ar buvo su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukos. Taigi *a fortiori* darytina išvada, kad šie piliečiai gali pasinaudoti minėtos direktyvos 6 straipsnyje įtvirtintu apsvartymo laikotarpiu, net jei nebuvo įrodyta, kad jie yra ar buvo tokių nusikaltimų aukos. Iš tarpusavyje siejamų Direktyvos 2004/81 5 ir 6 straipsnių matyti, kad toks apsvartymo laikotarpis turi būti suteikiamas kiekvienam trečiosios šalies piliečiui, kai tik atitinkama valstybė narė turi pagrįstų priežasčių manyti, kad šis pilietis gali arba galėjo būti su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka, o taip tikrai yra tuo atveju, kai toks pilietis vienai iš jo situaciją nagrinėjančių institucijų pakankamai įtikinamai tvirtina, kad patiria ar patyrė tokį elgesį.
- 50 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad prieš priimant 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimą, kurio teisėtumą turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pareiškėjas pagrindinėje byloje teigė esąs prekybos žmonėmis auka, pareiškė norintis pateikti dėl to skundą ir nurodė Nyderlandų priėmimo centre atpažinęs vieną iš šio nusikaltimo vykdytojų. Taigi pareiškėjas pagrindinėje byloje pakankamai įtikinamai teigė buvęs prekybos žmonėmis auka, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 51 Antra, dėl Nyderlandų vyriausybės argumento, kad Direktyvos 2004/81 6 straipsnyje numatytas apsvartymo laikotarpis dėl savo pobūdžio negali būti taikomas tarptautinės apsaugos prašytojui, nes jis valstybės narės teritorijoje gyvena teisėtai, todėl nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, pažymėtina, kad jokioje šios direktyvos nuostatoje atitinkami trečiųjų šalių piliečiai neskirstomi pagal tai, ar valstybių narių teritorijoje yra teisėtai ar neteisėtai. Priešingai, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nurodant, kad ji taikoma su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukoms, „net jei“ jos „nelegaliai pateko į valstybių narių teritoriją“, visiškai neatmetama galimybė, kad tokių nusikaltimų aukos, teisėtai atvykusios į valstybės narės teritoriją ir joje gyvenančios, gali pasinaudoti šioje direktyvoje numatytomis garantijomis.

52 Be to, iš Direktyvos 2004/81 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagal ją suteikiamos teisės tam tikriems trečiųjų šalių piliečiams neturi įtakos garantijoms, kurios jiems suteikiamos dėl galimo jų, kaip tarptautinės apsaugos prašytojų, statuso. Vadinasi, Sąjungos teisės aktų leidėjas visiškai neatmetė galimybės, kad Direktyvoje 2004/81 gali būti pripažintos kitos teisės nei tos, kurios suteikiamos šiems trečiųjų šalių piliečiams dėl jų, kaip tarptautinės apsaugos prašytojų, statuso, atsižvelgiant, be kita ko, į specialius poreikius, susijusius su jų ypatingu pažeidžiamumu, pavyzdžiui, šios direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje numatytus saugumo ir apsaugos, kurią turi suteikti nacionalinės institucijos, poreikius.

– *Dėl esmės*

53 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ apima priemonę, kuria trečiosios šalies pilietis perduodamas iš vienos valstybės narės teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją pagal reglamentą „Dublinas III“.

54 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Direktyvoje 2004/81 sąvoka „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ neapibrėžta ir joje nėra jokios aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, siekiant nustatyti šios sąvokos prasmę ir apimtį. Taigi šią sąvoką reikia aiškinti autonomiškai ir vienodai, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2004/81 (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 15 d. *The North of England P & I Association, C-786/19, EU:C:2021:276, 49 punktą*).

55 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2022 m. rugpjūčio 1 d. Sprendimo *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, 121 punktas* ir jame nurodyta jurisprudencija).

56 Šiuo aspektu pažymėtina, kad, aiškinant pažodžiui, sąvoka „išsiuntimas“, vartojama įprasta reikšme, neleidžia nustatyti, ar teritorija, iš kurios turi išvykti išsiunčiamas asmuo, yra valstybės narės, priėmusios atitinkamą išsiuntimo iš šalies nurodymą, teritorija, ar visa Europos Sąjungos teritorija. Vis dėlto iš Direktyva 2004/81 siekiamų tikslų ir jos 6 straipsnio 1 dalies konteksto matyti, kad nurodymas, kurio vykdymas draudžiamas pagal šį straipsnį, yra nurodymas, kuriuo suinteresuotasis asmuo įpareigojamas išvykti iš atitinkamos valstybės narės teritorijos.

57 Pirma, kiek tai susiję su Direktyvos 2004/81 tikslais, kaip matyti pirmiausia iš šios direktyvos 1 straipsnio ir jos 2, 4 ir 11 konstatuojamųjų dalių, ja siekiama dviejų tikslų – sutelkti pastangas į nusikalstamų tinklų aptikimą ir išardymą, apsaugant prekybos žmonėmis aukų teises, leidžiant šioms aukoms tam tikrą laikotarpį apsvarstyti galimybę bendradarbiauti su nacionaline policija, teisės saugos institucijomis ir teismais, siekiant kovoti su tokiais nusikaltimais.

58 Būtent atsižvelgiant į šiuos du tikslus apsaugoti prekybos žmonėmis aukų teises ir prisidėti prie baudžiamojo persekiojimo veiksmingumo Direktyvoje 2004/81 buvo įtvirtintas jos 6 straipsnio 1 dalyje numatytas apsvarstymo laikotarpis, kuriuo, kaip numatyta šioje nuostatoje, siekiama užtikrinti, kad atitinkami trečiųjų šalių piliečiai galėtų atsigauti ir išvengti nusikaltimų, kurių aukos jie yra arba buvo, vykdytojų įtakos, kad galėtų priimti motyvuotą sprendimą, ar bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis.

59 Taip pat atsižvelgiant į šiuos du tikslus pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad, pirma, per šį apsvarstymo laikotarpį valstybė narė, kurios teritorijoje yra suinteresuotasis asmuo, be kita ko, tenkintų pagrindinius šio asmens poreikius, suteikdama jam šios direktyvos

- 7 straipsnyje numatytą priežiūrą, ir, antra, šiuo laikotarpiu atsisakytų vykdyti bet kokią išsiuntimo iš šalies nurodymą ir leistų suinteresuotajam asmeniui laikinai likti atitinkamoje teritorijoje, „laukdam[a] kompetentingų institucijų sprendimo“. Kaip savo išvados 69 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, abu šie reikalavimai susiję, nes Direktyvos 2004/81 7 straipsnyje numatytos paramos ir pagalbos priemonės, kurios turi būti užtikrintos per apsvarstymo laikotarpį, negali būti suteiktos, jei suinteresuotasis asmuo išvyko iš atitinkamos valstybės narės teritorijos.
- 60 Taigi, jei būtų laikomasi nuomonės, kad Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalyje numatytas „išsiuntimo iš šalies nurodymas“, kurį draudžiama vykdyti per apsvarstymo laikotarpį, neapima pagal reglamentą „Dublinas III“ priimto sprendimo dėl perdavimo kitai valstybei narei, tai trukdytų įgyvendinti šia direktyva siekiamus du tikslus.
- 61 Viena vertus, tokio sprendimo dėl perdavimo vykdymas per Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvarstymo laikotarpį lemtų, kad prekybos žmonėmis auka būtų atitolinta nuo specializuotų pagalbos tarnybų, kurios galėtų jai padėti, ir taip būtų nutraukta priežiūra, kuri šioje valstybėje narėje jai buvo suteikta pagal Direktyvos 2004/81 7 straipsnį, o tai pakenktų aukos galimybėms atsigauti, taigi, ji taptų dar pažeidžiamesnė.
- 62 Kita vertus, tokio sprendimo vykdymas ankstyvame etape, prie kurio priskiriamas prekybos žmonėmis aukoms suteikiamas apsvarstymo laikotarpis, galėtų padaryti žalos šios aukos bendradarbiavimui atliekant ikiteisminį tyrimą ir (arba) per teismo procesą. Perdavus auką į kitą valstybę narę dar prieš suteikiant jai galimybę per suteiktą apsvarstymo laikotarpį pareikšti poziciją dėl noro bendradarbiauti atliekant tokį tyrimą ir (arba) per teismo procesą, kompetentingos institucijos netektų parodymų, kurie galėtų būti itin naudingi siekiant patraukti atsakomybėn atitinkamą nusikaltimą padariusius asmenis, o suinteresuotasis asmuo, kad ir kaip paradoksalu, būtų išsiųstas iš kompetentingos valstybės narės, nors turėtų joje būti, kad galėtų kuo labiau dalyvauti atliekant tokį tyrimą ir (arba) vykstant tokiam procesui.
- 63 Antra, kalbant apie Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatyto apsvarstymo laikotarpio kontekstą, primintina, kad pagal jos 5 straipsnį atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos privalo iš anksto informuoti prekybos žmonėmis aukas apie „galimybes, kurias suteikia ši direktyva“. Tarp šių galimybių yra ne tik galimybė pasinaudoti apsvarstymo laikotarpiu, bet ir galimybė gauti Direktyvos 2004/81 7 straipsnyje numatytas paramos ir pagalbos priemones ir, esant tam tikroms sąlygoms, gauti leidimą laikinai gyventi šalyje pagal šios direktyvos 8 straipsnį, kuris pagal jos 9 konstatuojamąją dalį turi būti laikomas „pakankama paskata“ aukai bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis.
- 64 Kaip savo išvados 67 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, ši pareiga informuoti taptų neveiksminga, jei atitinkama valstybė narė galėtų perduoti suinteresuotąjį asmenį į kitą valstybę narę per Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvarstymo laikotarpį, nors atitinkama valstybė narė per šį laikotarpį įsipareigojo suteikti jam galimybę pasinaudoti minėtomis priemonėmis ir išduoti leidimą laikinai gyventi jos teritorijoje ne vėliau kaip iki šio laikotarpio pabaigos, kai įvykdytos šios direktyvos 8 straipsnyje numatytos sąlygos.
- 65 Šio aiškinimo negali paneigti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytų direktyvų 2001/40 ir 2004/38 nagrinėjimas. Pakanka konstatuoti, kad šios direktyvos, kuriose pačiose nepateikta jokios sąvokos „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ apibrėžties, neleidžia daryti vienareikšmių išvadų dėl šios sąvokos, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2004/81, geografinės

apimties. Vokietijos vyriausybės nurodytą argumentą, grindžiamą pirmiausia Direktyva 2001/40, kad sąvoka „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ paprastai vartojama kalbant apie santykius su trečiosiomis valstybėmis, aiškinant vien pažodžiui, paneigia šios sąvokos vartojimas konkrečiai Direktyvos 2004/38 28 straipsnyje, kuriame neabejotinai kalbama tik apie išsiuntimą iš valstybės narės teritorijos, o ne apie išsiuntimą iš visos Sąjungos teritorijos. Be to, Direktyvoje 2004/81 taip pat nedaroma nuorodos į Reglamento Nr. 343/2003, kuris galiojo tuo metu, kai buvo priimta ši direktyva, ir nuo 2013 m. liepos 18 d. buvo panaikintas ir pakeistas reglamentu „Dublinas III“, nuostatas, kuriose, be to, ši direktyva taip pat neminima.

- 66 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ apima priemonę, kuria trečiosios šalies pilietis perduodamas iš vienos valstybės narės teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją pagal reglamentą „Dublinas III“.

Dėl trečiojo klausimo

- 67 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama per šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvarstymo laikotarpį pagal reglamentą „Dublinas III“ priimti ar vykdyti sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio perdavimo arba imtis parengiamųjų priemonių jam įvykdyti.
- 68 Pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalį per šį apsvarstymo laikotarpį dėl trečiųjų šalių piliečių „negali būti įvykdytas joks išsiuntimo iš šalies nurodymas“.
- 69 Taigi, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalies formuluotę, pagal ją nedraudžiama priimti nei išsiuntimo iš šalies nurodymo, nei kitų parengiamųjų priemonių jam įvykdyti.
- 70 Atsižvelgiant į atsakymą į antrąjį klausimą, pagal šią nuostatą draudžiama tik per pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį suteiktą apsvarstymo laikotarpį vykdyti sprendimą dėl trečiųjų šalių piliečių, patenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, perdavimo, priimtą pagal reglamentą „Dublinas III“.
- 71 Tokiomis aplinkybėmis, kaip savo išvados 88 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, svarbu, kad per Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvarstymo laikotarpį patvirtindamos parengiamąsias priemones sprendimui dėl perdavimo įvykdyti kompetentingos nacionalinės institucijos netrukdytų įgyvendinti šio sprendimo 58 punkte nurodytų dviejų tikslų, kurių siekiama šia nuostata. Vadinasi, nors nedraudžiama per šį apsvarstymo laikotarpį patvirtinti parengiamųjų priemonių šiam sprendimui vykdyti, dėl to šis laikotarpis negali tapti neveiksmingas, o tai pagrindinėje byloje turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Konkrečiai kalbant, taip galėtų būti tuo atveju, jei parengiamosios priemonės, skirtos sprendimui dėl perdavimo vykdyti, būtų prekybos žmonėmis aukos sulaikymas siekiant ją perduoti, nes tokios parengiamosios priemonės, be kita ko, atsižvelgiant į aukos pažeidžiamumą, neleidžia jai nei atsigauti, nei priimti motyvuoto sprendimo, ar bendradarbiauti su valstybės narės, kurios teritorijoje ji yra, kompetentingomis institucijomis.
- 72 Reikia pridurti, kad toks Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalies aiškinimas nekliudo laikytis aiškiai nustatytų ir palyginti trumpų terminų, kurių turi būti paisoma per atsakomybės už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą perleidimo prašomai valstybei narei administracinę procedūrą pagal reglamento „Dublinas III“ nuostatas.

- 73 Visų pirma iš šio sprendimo 69 punkto matyti, kad apsvarstymo laikotarpio suteikimas tarptautinės apsaugos prašytojui neužkerta kelio valstybei narei, kurios teritorijoje jis yra, per šį laikotarpį pateikti prašymą, kad kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion pagal šio reglamento 21 straipsnio 1 dalį, ir, jeigu ta kita valstybė narė sutinka tai padaryti, per šį apsvarstymo laikotarpį priimti sprendimą dėl perdavimo į prašomą valstybę narę.
- 74 Taip pat pasakytina, kad pagal minėto reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalis prašančioji valstybė narė turi perduoti prašytoją per šešis mėnesius nuo prašymo perimti savo žinion priėmimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų ar šio sprendimo peržiūros priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal to paties reglamento 27 straipsnio 3 dalį; priešingu atveju prašoma valstybė narė atleidžiama nuo pareigos atitinkamą asmenį perimti savo žinion ir atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *A. S.*, C-490/16, EU:C:2017:585, 46, 57 ir 58 punktus).
- 75 Vis dėlto dėl Direktyvos 2004/81 reikia priminti, kad, kaip numatyta jos 6 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, šioje nuostatoje nurodyto apsvarstymo laikotarpio pradžia ir trukmė nustatomos pagal nacionalinę teisę.
- 76 Vadinas, valstybės narės turi užtikrinti apsvarstymo laikotarpio, kurį jos suteikia prekybos žmonėmis aukoms savo teritorijoje, trukmės ir reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyto termino laikymosi pusiausvyrą, kad būtų užtikrintas teisingas šių priemonių suderinimas ir jų veiksmingumas.
- 77 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama pagal reglamentą „Dublinas III“ priimtą sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio perdavimo įvykdyti per šio 6 straipsnio 1 dalyje garantuojamą apsvarstymo laikotarpį, tačiau nedraudžiama priimti tokio sprendimo ar patvirtinti parengiamųjų priemonių jam įvykdyti, su sąlyga, kad dėl šių parengiamųjų priemonių toks apsvarstymo laikotarpis netaps neveiksmingas, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl pirmojo klausimo

- 78 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar, nesant perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad, pirma, šioje nuostatoje numatytas apsvarstymo laikotarpis *ipso iure* prasideda nuo to momento, kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis praneša kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, kad jis yra arba buvo prekybos žmonėmis auka, ir, antra, baigiasi, kai toks pilietis pateikia skundą, motyvuodamas tuo, kad buvo prekybos žmonėmis auka, arba, priešingai, praneša nacionalinėms institucijoms, kad atsisako jį pateikti.
- 79 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių aprašymo, pateikto šio sprendimo 23–30 punktuose, prieš priimdamos 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimą dėl perdavimo kompetentingos nacionalinės institucijos neinformavo pareiškėjo pagrindinėje byloje, kuris iš pat pradžių teigė esantis prekybos žmonėmis auka, pareiškė norintis pateikti skundą šiuo pagrindu ir nurodė Nyderlandų priėmimo centre atpažinęs vieną iš nusikalstamos veikos vykdytojų, apie Direktyvos 2004/81 suteikiamas galimybes, įskaitant apie galimybę pasinaudoti šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatytu apsvarstymo laikotarpiu, ir nesuteikė jam tokio laikotarpio.

- 80 Tokiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktos informacijos, ginčas pagrindinėje byloje kilo dėl 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimo perduoti pareiškėją pagrindinėje byloje į Italiją pagal reglamentą „Dublinas III“ teisėtumo. Kaip nurodyta šio sprendimo 77 punkte, pagal Direktyvą 2004/81 nedraudžiama per jos 6 straipsnio 1 dalyje numatytą apsvarstymo laikotarpį priimti sprendimo dėl perdavimo. Vadinasi, net darant prielaidą, kad pareiškėjui pagrindinėje byloje turėjo būti suteiktas toks apsvarstymo laikotarpis, Nyderlandų valdžios institucijų padarytas pažeidimas, kai nagrinėjamu atveju jos nesuteikė šio apsvarstymo laikotarpio, negali turėti įtakos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ginčijamo sprendimo dėl perdavimo teisėtumui, nes pagal Direktyvos 2004/81 6 straipsnį tik draudžiama vykdyti tokį sprendimą, jeigu trečiosios šalies piliečiui nebuvo suteiktas apsvarstymo laikotarpis, į kurį jis turi teisę pagal šį 6 straipsnį.
- 81 Iš pirmesnio punkto taip pat matyti, kad, siekiant patikrinti 2019 m. rugpjūčio 12 d. sprendimo teisėtumą, atsakymas į klausimą, nuo kada iki kada pareiškėjui pagrindinėje byloje turėjo būti suteiktas apsvarstymo laikotarpis, reikštų, kad Teisingumo Teismas turi pateikti patariamąją nuomonę dėl visiškai hipotetinio klausimo.
- 82 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismo funkcija nėra teikti patariamąsias nuomones bendrais ir hipotetiniais klausimais (1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Meilicke*, C-83/91, EU:C:1992:332, EU:C:1992:332, 25 punktas ir 2017 m. birželio 8 d. Sprendimo *OL*, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, 33 punktą).
- 83 Taigi konstatuotina, kad Teisingumo Teismas neturi atsakyti į pirmąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 84 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis, 6 straipsnio 2 dalis**

turi būti aiškinama taip:

sąvoka „išsiuntimo iš šalies nurodymas“ apima priemonę, kuria trečiosios šalies pilietis perduodamas iš vienos valstybės narės teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.

- 2. Direktyvos 2004/81 6 straipsnio 2 dalis**

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiama pagal Reglamentą Nr. 604/2013 priimtą sprendimą dėl trečiosios šalies piliečio perdavimo įvykdyti per šio 6 straipsnio 1 dalyje garantuojamą apsvarstymo laikotarpį, tačiau nedraudžiama priimti tokio sprendimo ar patvirtinti parengiamųjų priemonių jam įvykdyti, su sąlyga, kad dėl šių parengiamųjų priemonių toks apsvarstymo laikotarpis netaps neveiksmingas, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.